

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Az erdélyi magyar irodalom története

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Az erdélyi magyar irodalom története				A tantárgy kódja	LMM2216
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Balázs Imre József					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Balázs Imre József					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa DSIN

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					45
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					45
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					132

3.8. A félév összórárszáma	180
3.9. Kreditszám	7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Sz ak m ai /k ul cs- ko m pe te nc iá k	<ul style="list-style-type: none"> • C4.4 A magyar kultúra és a magyar népi kultúra irodalmi jelenségeinek különböző kontextusokban való értelmezése és kritikai értékelése. • C4.6 Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás magyar irodalomtörténeti vagy népköltészeti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
--	---

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Tr an sz ve rz áli s ko m pe te nc iá k	<ul style="list-style-type: none"> CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével
--	---

6.2. Tanulási eredmények

Is m er et ek	A hallgató ismeri a 20. századi erdélyi magyar irodalmat
Ké pe ss ég ek	A hallgató képes a 20. század erdélyi magyar irodalmával kapcsolatban összefüggően beszélni, írni
Felel össé g és önáll óság	A hallgató képes önállóan dolgozni a 20. század erdélyi magyar irodalmának tárgykörében

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Átfogó kép kialakítása a 20. századi erdélyi magyar irodalom különböző korszakairól, főbb intézményeiről és alkotóiról. A regionális irodalmakkal kapcsolatos koncepciók kritikai vizsgálata, összevetési szempontok azonosítása különböző regionális irodalmak között.
--------------------------------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A képzés végére a hallgató ismerni fogja és az irodalomtörténeti leírásban alkalmazni tudja az alábbi kulcsszavakat: • – transzilvanizmus • – regionális irodalom • – kisebbségi irodalom • – Forrás-nemzedék
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Van-e erdélyi irodalom, s ha nincs, kell-e lennie? A magyar irodalom regionális olvasatainak hagyományai és lehetőségei. A regionális irodalmak jellege. Deleuze és Guattari “kisebbségi irodalom”-fogalma. Posztkoloniális szempontok. Az erdélyi irodalom a magyar irodalomtörténetekben. “Erdélyi magyar irodalom” vs. “romániai magyar irodalom” vs. “irodalom”	előadás	
2. Transzilvanizmus-definíciók “szétolvasása” Szemlér Ferenc 1973-as transzilvanizmus-definíciója. Szemlér Ferenc 1937-es vitairata a transzilvanizmusról. A transzilvanizmus és a dugó. Láng Gusztáv, Cs. Gyimesi Éva koncepciói.	előadás	
3. A ’20-as évek irodalma: lapok, intézmények, koncepciók; az avantgárd Erdélyben Napkelet, Pásztortűz, Erdélyi Helikon, Genius, Periszkop, Korunk. Az Erdélyi Szépmíves Céh és a marosvécsi helikoni találkozók. Irányzatok, íróársaságok.	előadás	
4. A harmincas évek generációs fordulata (Dsida, Szemlér); generációs és stratégiai különbségek	előadás	
5. 1940–1944: identitáskimozdulás? Rekapituláció, rekanonizáció és nyelvkeresés	előadás	
6. Az ötvenes évek irodalma. „Hazánk magyar költői”. “Hazánk magyar elbeszélői”	előadás	

Az "irányított irodalom": a szocialista realizmus. A korszak reprezentatív antológiái. Szemléleti jegyek. A szatírák, paródiák lehetőségei.		
7. Hatvanas évek első fele: a sematikus helyett a valós. Fokozatos szemléleti-poétikai váltás az ötvenes-hatvanas évek fordulójától kezdve. A Forrás-sorozat (Szilágyi István, Bálint Tibor, Pusztai János)	előadás	
8. 1970 táján: leszámolás egyszerre két korszakkal. „Kényes” témák. (Sütő, Páskándi, Bodor); A kollektív identitás visszanyerése. A második Forrás-nemzedék és fellépésének kontextusai	előadás	
9. Hetvenes évek közepe: teoretikus újraleírások: a Bretter-iskola. Neoavantgárd és beat hatások. Az Echinox és a Fellegvár szerepe. Antológiák: Varázslataink, Kimaradt szó, Ötödik évszak.	előadás	
10. Nyolcvanas évek: proteszt-irodalom, hippy-utóregzések, szamizdat, posztmodern	előadás	
11. Fordulat-e 1989 az erdélyi magyar irodalomban? Intézményesültség 1989 előtt és után. A posztmodernség poétikái. A "transzközép". Éneklő Borz, Árnyékhatár, Előretolt Helyőrség.	előadás	
12. Rendszerváltás-történetek. Bodor Ádám, Láng Zsolt, Tompa Andrea, Papp Sándor Zsigmond, Dragomán György	előadás	
Könyvészet 1. Cs. Gyimesi Éva: Gyöngy és homok. Kriterion, Buk., 1992.. (http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf1421.pdf) 2. Láng Gusztáv: Egy önmeghatározás tanulságai. Kortárs 1989/8. 3. Kántor Lajos-Láng Gusztáv: Romániai magyar irodalom 1944–1970. Buk., Kriterion, 1973. (http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=908) 4. Balázs Imre József: Erdélyi magyar irodalom-olvasatok. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2015. Főként a 7–84. oldalak. (http://adatbank.transindex.ro/vendeg/htmlk/pdf13873.pdf)		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Nemi metaforák az erdélyiségről való beszédben, általános kép az erdélyi nőiről tevékenységéről Gál Andrea: Anyánk, apánk s a többiek. Családi, nemi és testi metaforika a	bemutató, párbeszéd	

<p>transzilvanizmus szövegeiben. Látó 2001/12. http://lato.adatbank.transindex.ro/?cid=407 Ion Chinezu: Aspecte din literatura maghiară ardeleană. Cluj, 1930. (Literatura feminină) 75-91. Boross István: Regényirodalmunk nőirói. Gyóni Géza Ir. Társ., Bp., 1935. https://mtda.hu/books/boross_istvan_regen_yirodalmunk_noiroi.pdf</p>		
<p>2. Vázlat a rendszerváltás utáni erdélyi nőirodalomról Pieldner Judit: Variációk női hangra. Partitúra 2011/1. 103-135. http://www.partitura.fss.ukf.sk/wp-content/uploads/2011/Partitura-2011-01-103-135.pdf</p>	bemutató, párbeszéd	
<p>3. Berde Mária: Tüzes kemence https://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf1136.pdf (Molnár Szabolcs előszavával) 130 éve született Berde Mária. Négy rövid tanulmánnyal munkásságára emlékezünk (Csiszer Katalin, Györfi Edina, György Alida, Sebestyén Kinga) Transindex, 2019. 02. 05. https://columbofelesege.transindex.ro/130-eve-szuletett-berde-maria-negy-rovid-tanulmannyal-munkassagara-emlekezunk/</p>	bemutató, párbeszéd	
<p>4. Thury Zsuzsa: Barátok és ellenségek Thury Zsuzsa: Emlékeim, otthonaim. Budapest 1977/9.</p>	bemutató, párbeszéd	
<p>5. Ignácz Rózsa: Anyanyelve magyar Kántor Lajos: Ignácz Rózsa helyzetrajzai és az irodalomtörténet-írás. Kortárs 1999/12. http://epa.oszk.hu/00300/00381/00031/kan_tor.htm Vallasek Júlia: Verbéna, bordásfal és szónoklatok. Korunk 2020/2. 111-117. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00663/pdf/EPA00458_korunk-2020-02_111-117.pdf Olosz Brigitta: Az erdélyiség reprezentációi Szabó Dezső Az elsodort</p>	bemutató, párbeszéd	

falu, Kacsó Sándor Vakvágányon és Ignácz Rózsa Anyanyelve magyar című regényében. Szakdolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2020.		
6. Erdélyi Ágnes: Kovácsék Bíró-Balogh Tamás: Életmű-alanyi jogon. In: Erdélyi Ágnes: Arckép szavakból. Jaffa, Budapest, 2020.	bemutató, párbeszéd	
7. Polcz Alaine: Asszony a fronton Pataki-Péter Hanna: A medúza hangja. Polcz Alaine Asszony a fronton című regényének recepciótörténeti- és dialogikus olvasatai. Szakdolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2020.	bemutató, párbeszéd	
8. Hervay Gizella költészete Hervay Gizella: Az idő körei https://hervaygizella.adatbank.transindex.ro/belso.php?k=20&p=1103 Balázs Imre József: Hervay Gizella. Kriterion, Kvár, 2003. https://balazs.adatbank.transindex.ro/belso.php?k=60&p=6668 Parnasszus 2017/3. Hervay-összeállítás http://epa.oszk.hu/03700/03714/00007/pdf/	bemutató, párbeszéd	
9. Varró Ilona: A hollandi doboz Bucs Réka: Női szerepek és a női perspektíva problematikája varró ilona novelláiban. Magiszteri dolgozat, BBTE, Kolozsvár, 2011.	bemutató, párbeszéd	
10. Adonyi Nagy Mária költészete CS. GYÍMESI Éva: „A teljesség: kötelesség” Utunk, 1979/2 http://digiteka.ro/readme/15/26289/1 EGYED Péter: Csönd, csoda, sejtetés. In: Irodalmi rosta. Kritikák, esszék, tanulmányok (1976-2014), Polis, Kolozsvár, 2014. https://adatbank.transindex.ro/vendeg/htmlk/pdf12349.pdf	bemutató, párbeszéd	

MARKÓ Béla: Deleatur/Szemből fűj mindig a világ. Alig-émlékek Adonyi Nagy Máriáról. Látó, 2016. február: http://www.lato.ro/article.php/Szemb%C5%91l-f%C3%BAj-mindig-a-vil%C3%A1g-Alig-éml%C3%A9kek-Adonyi-Nagy-M%C3%A1ri%C3%A1r%C3%B3l/3298/ MARTOS Gábor: Marsallbot a hátizsákban. A Forrás harmadik nemzedéke, Erdélyi Híradó Könyv-és Lapkiadó, Kolozsvár, 1994. http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=867		
11. Cs. Gyimesi Éva tanulmányírói munkássága Cs. Gyimesi Éva: Találkozás az egyszerűvel. Kriterion, Buk., 1978. Cs. Gyimesi Éva: Gyöngy és homok. Kriterion, Buk., 1992.. (http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf1421.pdf) Újrateremtett világok. Írások Cs. Gyimesi Éva emlékére; szerk. Balogh F. András, Berszán István, Gábor Csilla; Argumentum, Bp., 2011.	bemutató, párbeszéd	
12. Kinde Annamária költészete Demeter Zsuzsa: Szandra May a hóhullásban. Kinde Annamária költészete. Lector, Marosvásárhely, 2017.	bemutató, párbeszéd	
Könyvészet az egyes szemináriumok anyagánál		

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	vizsga	50 %
	Az érvelés logikája		
10.5 Szeminárium / Labor	Aktív bekapcsolódás a szemináriumon sorra kerülő szövegek megbeszélésébe Otthoni feladatok elkészítése	Szemináriumi munka, szemináriumi dolgozat	50 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> Részvétel a szemináriumok minimum 70%-án			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Előadás felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025. 01. 30.

Szeminárium felelőse:

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 31.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása